

عفو بین الملل

مجازات اعدام: چین، ایران و عربستان سعودی بزرگ ترین جلادان جهان

۱۱ آوریل ۲۰۱۷

- ۱۰۳۲ اعدام در سرتاسر جهان در سال ۲۰۱۶، کاهش ۳۷ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۵ (۱۶۳۴)
- چین، ایران، عربستان سعودی، عراق و پاکستان پنج جلاد اول جهان هستند. رتبه ششم متعلق به مصر است.
- کشورهای خاورمیانه و آفریقای شمالی در مجموع ۸۳ درصد از کل اعدام های جهان (منهای چین) را انجام داده اند.
- برای اولین بار از سال ۲۰۰۶ آمریکا در بین پنج کشور صدر فهرست اعدام کنندگان جهان قرار نگرفت.

سازمان عفو بین الملل در گزارش سالانه‌ی بررسی اعدام در جهان که امروز منتشر شد گفت: در حالی که مقامات چین به اعدام هزاران نفر هر سال ادامه می‌دهند، اطلاعات مربوط به استفاده‌ی هولناک چین از اعدام کماکان جز اسرار حکومتی است. گزارش سالانه عفو بین الملل که به همراه گزارشی دیگر با عنوان "اسرار مرگبار چین" امروز منتشر شده، نشان می‌دهد که مقامات چین با وجود ادعاهای مکرر در خصوص پیشرفت به سمت شفافیت قضایی، یک نظام پیچیده‌ی پنهانی برای مخفی کردن ابعاد تکان دهنده‌ی اعدام در آن کشور را اجرا می‌کنند.

به جز چین، دولت‌ها در سرتاسر جهان ۱۰۳۲ نفر را در سال ۲۰۱۶ اعدام کرده‌اند. اکثریت این اعدام‌ها (۸۶۵ مورد) در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا اجرا شده است. چین بیش‌تر از همه‌ی کشورهای دیگر در جهان با هم اعدام اجرا کرده است. در همین حال، آمریکا به یک کاهش تاریخی در استفاده از اعدام در سال ۲۰۱۶ رسیده است.

سلیل شتی، دبیر کل عفو بین الملل گفت: «چین می‌خواهد نقش رهبری جهان را بر عهده گیرد اما وقتی به اعدام می‌رسد چین به بدترین شکل ممکن جلودار است به طوری که تعداد اعدام‌ها در چین بیش از هر کشور دیگر در جهان است.»

احکام مرگ و اعدام در خاورمیانه و شمال آفریقا

دست کم ۸۶۵ مورد اعدام در سرتاسر خاورمیانه و شمال آفریقا در سال ۲۰۱۶ اجرا شده که در مقایسه با ۱۱۹۶ مورد در سال ۲۰۱۵، ۲۸ درصد کاهش یافته است. ایران به تنهایی حداقل ۵۶۷ نفر را اعدام کرده که معادل ۶۶ درصد از کل اعدام‌های تایید شده در منطقه است. سازمان عفو بین الملل اعدام دست کم دو متخلف جوان را تایید و گزارش‌هایی مبنی بر اعدام ۵ متخلف نوجوان دیگر دریافت کرده است. دست کم ۷۸ نفر که در زمان ارتکاب جرم زیر سن هجده سال داشتند در صف اعدام در این کشور باقی مانده‌اند.

عربستان سعودی دست کم ۱۵۴ مورد اعدام در سال ۲۰۱۶ اجرا کرد یعنی تنها ۴ مورد کمتر از رقم ثبت شده در سال ۲۰۱۵ که بالاترین رقم در این کشور از سال ۱۹۹۵ بود. مقامات سال را با اعدام دسته جمعی ۴۷ نفر از جمله شیخ نمر آغاز کرده و با موجی از اعدام‌ها که ۳۶ تبعه‌ی خارجی را به کام مرگ کشاند ادامه دادند. **عراق** نیز شاهد افزایش اعدام‌ها با اجرای اعدام دست کم ۸۸ نفر بود.

ایران، عربستان سعودی و عراق با هم مسئول ۹۵ درصد اعدام‌های ثبت شده در خاورمیانه و شمال آفریقا در سال ۲۰۱۶ هستند. احکام اعدام در ایران، عراق و عربستان سعودی به طور دائم بعد از محاکمه‌های به شدت ناعادلانه که اغلب به «اعتراف‌های» به دست آمده تحت شکنجه و دیگر بدرفتاری‌ها استناد کردند، صادر شدند.

در **مصر** تعداد اعدام‌ها دوبرابر شده و از رقم ۲۲ اعدام در سال ۲۰۱۵ به رقم ۴۴ مورد در سال ۲۰۱۶ رسید. بدین ترتیب مصر در مقام ششم در فهرست اعدام کنندگان جهان قرار گرفت. اگر چه در دوران حسنی مبارک احکام اعدام در پرونده‌های کیفری صادر می‌شدند اما مصر تحت حکومت عبدالفتاح ال سیسی شاهد افزایش بی‌سابقه تعداد احکام اعدام بعد از محاکمات ناعادلانه بوده است.

جیمز لینچ، مدیر تیم تحقیقی عفو بین الملل در خصوص اعدام گفت: «چهار کشور از ۶ کشور اول جلد جهان؛ ایران، عربستان سعودی، عراق و مصر؛ از منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا هستند که نرخ اجرای اعدام در آن‌ها به طرز هراس آوری بالا باقی مانده است.»

«وقتی چین را کنار بگذاریم، تعداد اعدامها در خاورمیانه و شمال آفریقا تقریباً ۸۳ درصد از کل اعدامها در سراسر جهان را تشکیل می‌دهد. کشورهای این منطقه که به اعدام کردن ادامه می‌دهند باید انزوای خود را تشخیص دهند و استفاده از این مجازات معیوب و بی‌رحمانه را متوقف کنند.»

«بسیاری از کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا با وجود این که شواهدی دال بر این که مجازات مرگ از جرائم خشن جلوگیری کند، وجود ندارد، برای توجیه استفاده از مجازات اعدام ادعا می‌کنند که عمل آن‌ها برای مقابله با تهدیدهای امنیتی جدی است. واقعیت این است که بسیاری از کسانی در سراسر این منطقه اعدام می‌شوند از اقشار فقیر و به حاشیه رانده شده هستند و در صدها پرونده حکم اعدام برای جرائم غیر خشونت‌آمیز صادر شده است.»

سه اعدام قضایی نیز توسط مقامات حماس در سال ۲۰۱۶ در نوار غزه اجرا شد. سازمان عفو بین الملل قادر به اعلام تعداد اعدام‌هایی که بر اساس حکم قضایی در سوریه صورت گرفت نیست.

در سراسر منطقه، دست کم ۷۶۴ حکم اعدام در ۱۴ کشور مختلف صادر شد. رقم واقعی احکام اعدام احتمالاً بسیار بیش‌تر است زیرا عفو بین الملل معتقد است تعداد کثیری احکام اعدام در ایران صادر شده است. اما عدم شفافیت در سیستم قضایی ایران مانع از آن می‌شود که این نهاد بتواند رقم حداقلی معتبری از تعداد احکام اعدام این کشور اعلام کند. اکثر احکام مربوط به مصر بودند که حداقل ۲۳۷ نفر به اعدام محکوم شدند.

ادعای «گمراه کننده» شفافیت چینی‌ها

تحقیقات عفو بین الملل نشان می‌دهد که صدها پرونده اعدام در بانک اطلاعاتی پرونده های قضایی چین موجود نیست. این بانک اطلاعاتی پیشتر به عنوان «یک قدم به سمت شفافیت» و دائماً به عنوان مدرکی دال بر این که نظام قضایی چین چیزی برای پنهان کردن ندارد، معرفی شده بود.

بانک اطلاعاتی چین چنین تنها حاوی بخش کوچکی از هزاران حکم اعدام است که با تخمین عفو بین الملل هر ساله صادر می‌شود و نشان دهنده‌ی این حقیقت است که دولت چین به پنهانکاری در مورد تعداد کسانی که محکوم به مرگ و اعدام می‌شوند ادامه می‌دهد. چین بیشتر اطلاعات مربوط به اعدام را به عنوان «اسرار حکومتی» طبقه بندی می‌کند و تقریباً هر اطلاعاتی در پرونده می‌تواند به عنوان اسرار حکومتی تحت قوانین بسیار کلی اسرار دولتی طبقه بندی گردد.

عفو بین الملل گزارش‌های خبری از اعدام دست کم ۹۳۱ فرد در بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ پیدا کرده است (این تنها بخش کوچکی از کل اعدامها است) اما تنها ۸۵ مورد از این اعدامها در بانک اطلاعاتی وجود دارد.

سلیل شتی گفت: «دولت چین با انتشار اطلاعات به طور نیم کامل و طرح ادعاهای نامعتبر سعی دارد نشان دهد که در کاهش آمار اعدام پیشرفت داشته است اما همزمان آمار اعدام را کاملاً مخفی نگه می‌دارد. این عمل به قصد گمراه کردن به کار می‌رود.»

سقوط آمریکا از پنج کشور اول برای اولین بار بعد از سال ۲۰۰۶

برای اولین بار بعد از سال ۲۰۰۶ آمریکا در میان ۵ جلد بزرگ جهان نیست. تعداد اعدامها (۲۰ مورد) در سال ۲۰۱۶ به کمترین میزان خود از سال ۱۹۹۱ رسید، نیمی از آن‌چه در سال ۱۹۹۶ بود و تقریباً پنج برابر کمتر از سال ۱۹۹۹. از سال ۲۰۰۹ تعداد اعدامها هر ساله کاهش یافته است، به جز سال ۲۰۱۲ که ثابت باقی مانده بود.

تعداد احکام صادره اعدام (۳۲ مورد) پایین‌ترین میزان از سال ۱۹۷۳ بود که یک نشانه‌ی روشن است که قضات، دادگاه‌ها و هیات منصفه به مجازات اعدام به عنوان ابزار اجرای عدالت پشت کرده‌اند. با این حال، ۲۸۳۲ نفر همچنان در آمریکا در صف اعدام قرار دارند.

کاهش چشمگیر تعداد اعدام‌ها تا حدی به دلیل شکایت‌های قضایی در مورد استفاده از مواد تزییقی کشنده و چالش در یافتن منابع مواد شیمیایی در چندین ایالت بوده است. با حل و فصل چندین شکایت قضایی تعداد اعدام‌ها ممکن است دوباره در سال ۲۰۱۷ اوج بگیرد و این روند از ایالت آرکانزاس در ماه آوریل شروع می‌شود.

تنها پنج ایالت در سال ۲۰۱۶ اعدام داشته‌اند؛ آلاباما (۲)، فلوریدا (۱)، جورجیا (۹)، میسوری (۱)، تگزاس (۷)، تگزاس و جورجیا مسؤول ۸۰ درصد اعدام‌های کشور در سال ۲۰۱۶ هستند. در ۱۲ ایالت، از جمله کانزاس که هنوز اعدام را لغو نکرده است، در ۱۰ سال گذشته هیچ کسی اعدام نشده است.

سلیل شتی دبیر کل عفو بین الملل گفت: «استفاده از مجازات اعدام در آمریکا به پایین‌ترین حد خود از اوائل دهه‌ی ۹۰ رسیده است. اما ما باید برای حفظ این روند به مبارزه ادامه دهیم. اعدام‌ها می‌توانند در سال ۲۰۱۷ از سر گرفته شوند. تعداد تکان‌دهنده‌ی اعدام‌هایی که برای یک دوره‌ی ۱۰ روزه در آرکانزاس در ماه آوریل برنامه ریزی شده نشان می‌دهد که چگونه وضعیت می‌تواند به سرعت تغییر کند.»

«کاهش تدریجی استفاده از اعدام در آمریکا یک نشانه‌ی امیدوار کننده برای فعالانی است که به مدت طولانی برای پایان دادن به اعدام مبارزه کرده‌اند. روشن است که مسیر بحث تغییر یافته است. سیاستمداران باید از گفتمان‌های دهه‌های ۸۰ و ۹۰ که به نام «مقابله با جرم» به افزایش آمار اعدام دامن زدند دوری کنند. مجازات اعدام باعث نمی‌شود که هیچ کسی امن‌تر شود.»

«پنج ایالتی که در سال گذشته اعدام انجام دادند از زمانه عقب افتاده‌اند. عملکرد آن‌ها نه تنها مقابل روند کشوری بلکه مقابل روند قاره‌ای نیز است. اکنون برای هشت سال است که آمریکا با تمایز شرم‌آوری تنها کشور در قاره آمریکا است که کماکان مجازات اعدام را اجرا می‌کند.»

تحولات کلیدی در سال ۲۰۱۶

- کاهش اعدام در جهان به دلیل کاهش تعداد اعدام در ایران (کاهش ۴۲ درصدی از ۹۷۷ مورد در سال ۲۰۱۵ به ۵۶۷ مورد در سال ۲۰۱۶) و در پاکستان (کاهش ۷۳ درصدی از ۳۲۶ مورد به ۸۷ مورد) است.
- در کشورهای جنوب صحرای آفریقا اعدام‌های کمتری ثبت شد، اما تعداد احکام اعدام بیش‌تر از دو برابر شد. دلیل اصلی افزایش احکام اعدام در نیجریه بود.
- دو کشور بنین و ناوورو مجازات اعدام را برای تمامی جرائم لغو کردند. گینه مجازات اعدام را تنها برای جرائم عادی لغو کرد.